

Pirmasis COPE bendruomenių susitikimas

2023 m. spalio 26 d.

Spalio 26 dieną Vilniaus miesto savivaldybėje vyko pirmasis aktyvių bendruomenių ir iniciatyvinių grupių susitikimas. Šis renginys yra [URBACT IV](#) programos finansuojamo projekto [COPE](#) dalis. Kopenhagos miesto inicijuojamam COPE tinklui priklauso aštuoni Europos miestai, o Vilnius – vienas iš jų.

COPE skatina įtraukti gyventojus ieškant miestams aktualių problemų – tokių kaip klimato kaita – sprendimų ir inicijuoti pokyčius, kurie prasideda nuo pačių miestiečių.

Projekto trukmė 2023 06 – 2025 06

Pirmajame COPE susitikime dalyvavo 12 bendruomenių iš įvairių Vilniaus rajonų.

- Prie Vilnelės Bendrija, Markučiai/Rasos, atstovė Augustina Matusevičiūtė
- Vilniaus Maironio progimnazija, atstovė Lina Bairašauskienė
- Šiaurės miestelio bendruomenė, atstovė Irena Norkūnaitė
- Balsių bendruomenė, Vilniaus bendruomeninių organizacijų sąjunga
- Žygio kvartalas, atstovė Julija Matulytė
- Bendruomenės daržininkystė, atstovė Asta Aleknaitė
- Miesto laboratorija, atstovė Goda Sosnovskienė
- Šeškinės bendruomenių sąjunga, atstovas Olegas Beriozovas,
- VšĮ „Mikroempatija“, atstovė Gabrielė Janilionytė
- Liepkalnio g. iniciatyvinė/iniciatyvinė grupė, atstovė Mantė Surgautaitė
- Dūmų kvartalo loftai, atstovė Skaidrė Vainikauskaitė-Tomaševičienė
- Paplaujos rajono bendruomenė, atstovė Laura Petruškevičienė.

COPE projektas

Dalyviai

Pirmasis susitikimas buvo skirtas susipažinti vieniems su kitais, apsiukeisti idėjomis ir kontaktais, pasidalinti, kokias iniciatyvas Vilniaus mieste bendruomenės įgyvendina, ir ką norėtų įgyvendinti. O Savivaldybei tai gera proga geriau pajusti bendruomenių poreikius, ir pagal juos formuoti savo politiką ir veiksmus. Kartu su specialistais bendruomenių atstovai diskutavo prie septynių skirtingų temų stalų:

- Miesto bitininkystė (Urbanbee komanda)
- Žaliuojanti sostinė (VŠĮ Vilniaus miesto parkai, atstovė Dovilė Ivanauskienė)
- Miesto daržai (Laura Petruškė, Pilaitės „Idėjų lysvė“)
- Edukacinės aplinkosaugos programos (Vilniaus miesto savivaldybės miesto aplinkos skyriaus ekologė Ona Motiejūnaitė)
- Atliekų kultūra/daiktų dalinimosi idėjos (UAB „VAATC“ Gamybinio proceso tarnybos vadovė Jolita Šalkauskienė, Vilniaus atliekų sistemos administratorius (VASA) komunikacijos vadovė Giedrė Vanagė)
- Klimatui neutralus miestas (VŠĮ „Klimatui neutralus Vilnius“, Agnė Eigminienė, projektų vadovė Erika Lukšėnaitė)

Miesto bitininkystė

Bendruomenės domėjosi, kaip galima įsirengti avilius, kaip išmokti juos prižiūrėti, ar reikia jiems specialių augalų. Miesto bitininkai teigė turintys viziją, kad bičių avilių būtų visame mieste, jos padėtų kurti bioįvairovę, apdulkinėtų žiedus ir prisidėtų prie augalų plitimo. Bitės yra būtinos ir miesto daržams, todėl planuojant juos, būtina pagalvoti ir apie avilius.

Žaliuojanti sostinė, želdynai, žaliosios erdvės

Želdynai bendruomenėms – tai jausmas ir pažinimas per visus penkis pojūčius, sezoniškumas, natūralumas, ramybė, darna, jautumas, estetika, svarbi aplinkos dalis. Bendruomenės norėtų savo aplinkoje daugiau žydinčių augalų, galvoja apie tvarius sodus, bioįvairovės palaikymą ir gausinimą, harmoningą ryšį ekosistemoje. Kai kuriose vietose miestiečiai pasigenda intymumo, kurį kuria gausaus želdinimo alėjos, apželdintos vietos su suoleliais.

Miesto želdynai bendruomenėms asocijuojasi su liepomis, kaštonais.

Želdynuose bendruomenės mato edukacijos, švietimo galimybes apie augalus ir gyvūnus, gamtą ir pan. Tiesa, pasigenda informacinių lentelių.

Kad želdynai ir žaliosios zonos būtų lankomos, norėtųsi daugiau infrastruktūros – suolelių, takelių per pievą, palei upę.

Bendruomenės mano, kad būtų galima daryti įvairias dalijimosi augalais, sėklomis iniciatyvas, taip pat tam tikrose vietose sėti gėlių sėklas (partizaninis sėjimas), taip pat propaguoti pievų gėlių puokštes.

Būtų galima kurti ir želdynų eksperimentines erdves.

Renginys

Diskusijų temos

Diskusijų
apibendrinimas

Miesto daržai

Miesto daržus bendruomenės mato kaip saviraišką ir įrankį pačiam užsiauginti maistą bei pasikrauti kūrybinės energijos. Daugeliui bendruomenių pagrindiniai iššūkiai pradedant miesto daržininkystės projektą yra išsiaiškinti, kur galima įrengti daržus rajono teritorijoje; Infrastruktūra: vanduo daržo laistymui ir saugyklos įrankiams. Diskusijoje buvo aptariamasi ir daržo identiteto, matomumo bei vandalizmo klausimai.

Naujosios Vilnios bendruomenė („Dūmų fabrikas“) domėjosi galimybėmis įsirengti daržą ant senų ir nenaudojamų geležinkelio bėgių, tačiau kol kas sprendžiamas žemės nuosavybės klausimas – kol kas ta teritorija priklauso Nacionalinei žemės tarnybai. Sodas, daržas būtų naudojamas kaip įrankis kūrybai ir mokymuisi aplinkui dirbančiai ir gyvenančiai menininkų bendruomenei bei Vienožinskio dailės mokyklos mokiniams.

Liepkalnio bendruomenės atstovė įžvelgia potencialą savo gyvenamosios vietos šlaitų apželdinime, kaip įrankį padidinti bioįvairovę bei suburti bendruomenę.

Markučiuose bendruomenė svajoja įrengti daržą netoli upės, tačiau reikia išspręsti įrankių laikymo klausimą. Daržas rajone būtų erdvė žmogui ir gamtai, kuris suburtų bendruomenę stebėti ir mokytis iš gamtos.

Baltupių rajono gyventoja norėtų įkurti daržą prie Santariškių ligoninės, ar prie Verkių dvaro, tačiau norėtų formalaus palaikymo iš savivaldybės pusės kreipiantis į Verkių regioninį parką ar Santariškių ligoninės administraciją dėl tokios projekto galimybės.

Aplinkosauginis švietimas, edukacinės programos

Bendruomenės domėjosi, kaip vyksta aplinkosauginės edukacijos. Kai kurios bendruomenės, pvz. Vilniaus Maironio progimnazija jose dalyvauja. Beje, ši mokykla pirmoji Vilniuje, o gal ir Lietuvoje yra orientuota į aplinkosaugą, tvarumą. Pavyzdžiui, įvedus švediško stalo maitinimo sistemą, išmetama mažiau maisto.

Diskusijose kalbėta apie žaliąsias edukacines erdves. Įvairiais pavyzdžiais, gali pasinaudoti ir bendruomenės.

<https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/aplinkosauga-ir-energetika/aplinkosauga/zaliosios-edukacines-erdves/>

Informaciją apie aplinkosauginį švietimą bendruomenės gali rasti čia:

<https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/aplinkosauga-ir-energetika/aplinkosauga/aplinkosauginis-svietimas/>

Atliekų kultūra/daiktų dalinimosi idėjos

Su bendruomenėmis aptarta dalinimosi kultūros skatinimas, kalbėta, kaip antrinį naudojimą padaryti madingą, ir išguiti mąstymą, kad dėvėtus daiktus žmonės renkasi, nes neturi iš ko nusipirkti naujų.

Diskusijų
apibendrinimas

Bendruomenėms buvo aktualu žinios ir praktinis supratimas kaip kompostuoti. Bendruomenės norėtų turėti bendruomenių namus su įvairiausiais įrankiais, daiktais, kuriais galėtų naudotis kiekvienas. Taip pat diskutuota, kaip padaryti, kad nereikalingus daiktus į „Dėkui“ stoteles būtų galima pristatyti ir nedarbo metu.

Klimatui neutralus Vilnius

Kalbėta apie pasivaikščiojimo takų įrengimą. „Klimatui neutralaus Vilniaus“ atstovai prašė bendruomenių žvelgti plačiau. Bendruomenėms planuojant takus, reikėtų pagalvoti apie vandeniui laidžią dangą (padeda įgyvendinti miesto – kempinės viziją), būtina numatyti šlapbalių, išsaugoti pelkėtas vietas, kurios prisideda prie CO2 absorbcijos, pasivaikščiojimo takus galima išnaudoti biologinės įvairovės pažinimui. Tartasi, kaip išvalyti krūmus, kad juose žmonės nešiukšlintų.

Bendruomenėms kilo klausimų, kaip tinkamai paruošti paraiškas, aprašyti projektų etapus.

Paupio bendruomenė kėlė idėją apie mažų emisijų zonų įrengimas – dienai ar savaitei uždaryti gatvę, daryti renginius. Taip pat reikėtų dviračių tako pratęsimu.

Diskusijų
apibendrinimas

To